

RETRIIVERITE TÕUOMASTE KATSETE REEGLID

Kinnitatud EKL Volinike koosolekul 20.04.2021, protokoll nr 2
Kehtivad vastuvõtmise hetkest

OSA 1: REEGLID

1. Reeglite üldsätted.....	2
2. Retriiverite tõukatse (RT).....	4
3. Retriiverite tõukatse <i>dummy</i> 'dega (RTD).....	8
4. Retriiverite tõuomane tasemekatse (RTT).....	11
5. Retriiverite <i>Working Test</i> (RWT).....	14
6. Retriiverite <i>Field Trial</i> (RFT).....	20

OSA 2: REEGLITE JUURDE KUULUVAD JUHENDID

6. Retriiverite tasemekatse korraldamise, sooritamise ja hindamise juhend	26
7. Retriiverite <i>Working Test</i> 'i korraldamise, sooritamise ja hindamise juhend	31

1. REEGLITE ÜLDSÄTTED

1.1. Katse korraldamine

1.1.1. Käesolevate reeglite järgi võivad ametlikke retriiverite tõuomaseid katseid korraldada retriiveritega tegelevad koeraorganisatsioonid, kes on Eesti Kennelliidu (EKLi) liikmed.

1.1.2. Katse taotlus tuleb kirjalikult kinnitada

- EKLi vastavalt EKLi reeglitele,
- piirkondliku jahiseltsiga,
- väljaspool jahihooaega Keskkonnaametiga.

1.1.3. Katse taotlus tuleb esitada EKLi juhatusele hiljemalt kolmkümmend (30) päeva enne katse toimumise kuupäeva.

1.1.4. Taotlusesse tuleb märkida: korraldav organisatsioon, katse nimi ja iseloom, katse peakorraldaja, osavõtupiirangud, osalemise eelisõigused, katse toimumise aeg ja piirkond.

1.1.5 Peakorraldaja ülesandeks on:

- pidada eelnevalt ühendust kohtunikuga ja teatada talle hiljemalt kolm (3) päeva enne katse toimumist selle täpne toimumiskoht, alguskellaaeg, juhised kohalesõiduks ja osalevate koerte arv. Juhul, kui katse peakorraldaja seda ülesannet ei täida, on hindaval kohtunikul õigus tühistada oma lubadus kohtunikuna töötada;
- koostada katse kataloog ja tagada katsel vajaminevate dokumentide olemasolu ja lahendada võimalikud protestid;
- organiseerida katse reklaami koostamine ja levitamine ning korraldada registreerimine;
- tagada katse üldine sujuv kulgemine ja turvalisus ning katse korraldamine vastavalt käesolevatele reeglitele.

1.1.6. Katset korraldav organisatsioon teavitab teisi retriiverite tõuühinguid katse korraldamisest.

1.1.7. Retriiverite katsete kalendrit haldab Eesti Retriiverite Tõuühing (ERTÜ).

1.1.8. Katsete taotlemises, korraldamises, kohtunike kutsumises, kohustustes, õigustes ja protesti esitamises järgitakse EKLi reegleid.

1.2. Katse edasilükkamine või ärajätmine

1.2.1. Katse edasilükkamine või ärajätmine võib toimuda järgnevatel juhtudel:

- ilmastikuolud ei võimalda katset korraldada või on koertele ohtlik;
- korraldajatest sõltumatute tingimuste ilmnemisel;
- katset pole võimalik korraldada eeskirjade kohaselt;
- kohtuniku äkiline takistus, kui asendajat ei ole võimalik saada (näiteks haigestumine, õnnetus, surm, transporditõrge vms).

1.2.2. Katse edasilükkamise või ärajätmise otsustavad kohtunik ja peakorraldaja ühiselt.

Kohtunikust tingitud takistuse korral otsustab katse ärajätmise või edasilükkamise peakorraldaja.

Katse võidakse edasi lükata vaid üks kord ning uus katseaeg tuleb valida samal võistlushooajal ja selliselt, et see ei häiriks teisi perioodil toimuvaid katseid või eksameid.

1.2.3. Katse edasilükkamisest või ärajätmisest peab katse korraldustoimkond teavitama kõiki asjaosalisi ja EKLi viivitamatult enne planeeritud toimumisaega. Teade tuleb edastada kirjalikult või elektronposti teel ning teates tuleb märkida edasilükkamise või ärajätmise põhjus.

1.2.4. Edasilükatud katse uus aeg tuleb kooskõlastada EKLiiga.

1.2.5. Katse edasilükkamise või ärajätmise korral tagastatakse osavõtutasu punktides 4.3.–4.5. sätestatud alustel ja korras.

1.3. Osalemisõigused

1.3.1. Retriiverite tõuomastel katsetel võivad osaleda retriiveri tõugu koerad, kellel on EKLi või mõne muu FCI riigi tõutunnistus ning kes täidavad EKLi vaktsineerimisnõudeid.

1.3.2. Retriiverite tõukatset saagiga ja tõukatset *dummy*'dega osalemiseks peab koer olema vähemalt kaheksa (8) kuu vanune.

1.3.3. Retriiverite tasemekatsel saavad osaleda retriiveri tõugu koerad, kes on sooritanud retriiverite tõukatse saagiga.

1.3.4. Retriiverite *Working Test*'il saavad osaleda koerad, kes on sooritanud retriiverite tõukatse saagiga või retriiverite tõukatse *dummy*'dega.

1.3.5. Field Trial katsel saavad osaleda Retriiverite tasemekatse või Working Testi - VÕI klassis osalemisõigust omavad koerad.

1.3.6. Välismaa koerte osalemise nõuete üle otsustab korraldav organisatsioon iga juhtumi puhul eraldi.

1.3.7. Katses ei saa osa võtta:

- haige koer;
- emane koer, kel on jooksuaeg;
- tiine koer kolmkümmend (30) ööpäeva enne ja nelikümmend kaks (42) ööpäeva pärast poegimist;
- katses hindava kohtuniku koer;
- vihaselt või agressiivselt käituv koer;

1.3.8. Peakorraldaja ülesannetest tulenevad kohustused välistavad peakorraldaja osalemise enda poolt korraldataval katsel koerajuhina.

1.4. Katsele registreerimine

1.4.1. Katsele registreerutakse katsekorraldaja registreerimistähtaegu ja tingimusi järgides.

1.4.2. Koeraomanikku teavitatakse katsele pääsemisest hiljemalt nelja (4) päeva jooksul pärast registreerimise lõppu.

1.4.3. Katse korraldustoimkond peab kontrollima iga koera osalemisõigust.

1.4.4. Katse korraldustoimkonnal on õigus võtta vastu hilinenud registreerimisi, juhul kui katsel on vabu kohti. Pärast registreerimistähtaja lõppu lisanduvad koerad tuleb kooskõlastada hindava kohtunikuga.

1.4.5. Katse korraldustoimkonnal on õigus piirata osavõtivate koerte arvu, kui katse organiseerimine seda nõuab.

1.4.6. Registreerimised kehtivad vaid siis, kui osavõtutasu on makstud nõuetekohaselt.

1.4.7. Katsekorraldaja võib lubada teistest riikidest osalejatel maksta osavõtutasu kohapeal enne katsete algust. Sellisel juhul tuleb maksta registreeritud koera eest sõltumata sellest, kas koer on kohal või mitte.

1.4.8. Osavõtutasu tagastatakse osaleja taotlusel järgnevatel juhtudel:

- katse jääb ära või lükatakse edasi;
- osalemisest loobumise põhjuseks on koera või koerajuhi haigestumine, vigastus või surm;
- osalemisest loobumise põhjuseks on emasel koeral alanud jooksuaeg, kui selle kohta esitatakse arstitõend;
- katsel osalemisest loobunud osaleja asemel võtab katses osa uus osaleja, eeldusel, et katse kohad on täitunud.

1.4.9. Osavõtutasu tagastamise taotlus tuleb katsekorraldajale esitada kirjalikult paberil või elektronposti teel esimesel võimalusel enne katse algust. Taotluse hilinenult esitamise korral on korraldajal õigus osavõtutasu mitte tagastada.

1.4.10. Kui katse edasilükkamise korral ei ole osavõtutasu tagasi nõutud, saab sama osavõtutasu alusel osaleda katse toimumise uuel kuupäeval.

1.4.11. Katsele mitteilmumisest tuleb teavitada korraldustoimkonda hiljemalt üks päev enne katse algust, välja arvatud juhul, kui teavitamine on võimatu.

1.5. Katsekohtunik

1.5.1. Katsekohtunikuks saab olla EKLi kinnitatud retriiverite katsekohtunik või mõne muu FCI maa poolt tunnustatud retriiverite tõuomaste katsete kohtunik, kellel on vastava katse hindamise õigus.

1.5.2. Kohtunik kutsutakse katsele alati kirjalikult ja kohtunikule antakse osalevate koerte arv teada kohe pärast registreerimise lõppemist.

1.5.3. Kohtuniku kutsumisel tuleb võtta arvesse katsel osalevate koerte arvu. Katsel ühe kohtuniku poolt hinnatavate koerte maksimumarv on kirjas vastava katse reeglites. Katse korraldustoimkonnal on õigus piirata osavõtivate koerte arvu, kui katse organiseerimine seda nõuab.

1.6. Koerajuht

1.6.1. Koerajuht on kogu katse vältel koera ametlik esindaja, vaatamata koera omandisuhtele.

1.6.2. Koeral peab kogu katse ajal olema sama koerajuht.

1.6.3. Koerajuht peab täpselt järgima kohtuniku juhiseid.

1.6.4. Koera tekitatud kahju ning koerale tekitatud vigastuste eest vastutab koeraomanik.

1.7. Katse tulemused

1.7.1. Katsesekretär kontrollib kõik tulemused üle ja kannab need katseprotokolli, vastavalt katsele koera hindamislehele ja/või teistele katsega seotud dokumentidele ning annab need kohtunikule kontrollimiseks ja allkirjaga kinnitamiseks.

1.7.2. Katse korraldustoimkond peab ühe kuu jooksul edastama allkirjastatud hindamislehed) ja/ või protokollid EKLi.

1.8. Koera hindamine

1.8.1. Koera hindamine toimub vastava tõumase katse hindamisreeglite kohaselt. Kõiki koeri hinnatakse olenemata nende tõust samade kriteeriumite alusel.

1.9. Muud küsimused

1.9.1. Käesolevate reeglite üldsätetes reguleerimata küsimustes lähtutakse EKLi kehtestatud eeskirjadest.

2. RETRIIVERITE TÕUKATSE

2.1. Tõukatse eesmärk

2.1.1. Tõukatse eesmärk on tuvastada, kas koera iseloom on omane vastava retriiveri tõule ning kas koeral on eeldusi, mis võimaldavad teda koolitada väikeulukite toomiseks ja retriiverite jahikatseteks.

2.1.2. Koera hinnates arvestatakse jahiomadusi puudutavaid aretuslikke eesmärke.

2.2. Tõukatse korraldamine

2.2.1. Katse taotlemisel ja korraldamisel tuleb järgida reeglite eeskirjade osas üks (1) antud üldiseid reegleid ja EKLi reegleid. Kohtunik vastutab selle eest, et katsel järgitakse reegleid ja juhiseid.

2.2.2. Üks kohtunik võib päeva jooksul hinnata maksimaalselt kuutteist (16) koera.

2.3. Saak

2.3.1. Katsel tohib kasutada ainult nn külma saaki.

2.3.2. Koeral peab äratoomiseks olema vähemalt kaht liiki jahilinde.

2.3.3. Veetööl peab kasutama veelinde.

2.3.4. Otsimisalal võib kasutada vaid üht liiki saaki.

2.3.5. Jälg veetakse elutu küülikuga, mis kaalub 1,5–3 kg.

2.3.6. Kõigil katsel osalevatel koertel peab olema sama liiki saak.

2.3.7. Saak peab olema heas korras ning külmutatud saak peab olema täielikult sulanud.

2.3.8. Kaitsealuseid ulukeid või linde ei tohi kasutada.

2.4. Katse sooritamine

2.4.1 Üldine

2.4.1.1 Koera omaduste ja iseloomujoonte hindamine tõukatsetel eeldab võimalikult ühesuguste katsetingimuste loomist kõigile osalevatele koertele. Koerte sooritusjärjekord loositakse. Katse alguses peetakse koerajuhtidele tervituskõne, kus räägitakse katse põhimõtetest ning mainitakse koht, kus võib koeri enne katset ujutada. Täpsemad juhtnöörid antakse igale koerajuhile katsepaigas.

2.4.1.2. Kaelarihma või muu varustuse kasutamine katse soorituse ajal on keelatud. Katse soorituse ajal ei tohi koerajuht kasutada abivahendeid, mida võidakse tõlgendada sundivatena. Koera ei tohi katsepaigas ega katse ajal karistada.

2.4.1.3. Vee- ja maastikutöö järel antakse koera töö kohta suuline hinnang ja selles öeldakse, kas koer pääseb jäljetöele või mitte. Koera jäljetöele pääsemise eelduseks on sellele eelnenud soorituste heakskiitmine.

2.4.2. Soorituste kirjeldus

2.4.2.1. Sotsiaalne käitumine

2.4.2.1.1. Katse alguses kogub kohtunik koerad koos koerajuhtidega katsepaiga lähedusse. Rühmas peab olema vähemalt kaks isast ja kaks emast koera. Vajadusel võidakse kasutada katsel mitte osalevaid koeri. Kui hinnatavad on ainult ühe sugupoole koerad, siis piisab, kui rühmas on ainult üks katsel mitte osalev vastassoost koer.

2.4.2.1.2. Rihmastatud koerad seisavad poolkaares kohtuniku ees. Kohtunik seletab lühidalt katse kulgu ja muid korralduslikke asjaolusid. Samal ajal jälgib kohtunik koerte käitumist rühmas ja tutvub iga koeraga eraldi. Kohtunik jälgib koerte käitumist erinevates olukordades kogu katse vältel.

2.4.2.2. Veetöö

2.4.2.2.1. Rand peab olema kergesti läbitav ja selline, et kahlamismaa vees oleks võimalikult lühike. Veeala peab olema nii suur, et koeral poleks kiusatust väljuda veest vastaskaldal ega minna saaklindu tooma mööda kallast või paadisilda.

2.4.2.2.2. Koera ujumistahet hinnatakse veelinnu äratoomise abil. Toomiseks visatakse koerale kahel korral veelind. Esimene lind visatakse kaldalt. Teine lind visatakse paadist ning selle toomise vahemaa peab olema vähemalt kaksikümmend (20) meetrit. Teise viskega koos tehakse jahipüssist lask. Koer hoitakse soorituste alguses rihma otsas. Laskja on koerast sobival kaugusel, kuid mitte lähemal kui kuus (6) meetrit. Koeral peab olema võimalus näha laskjat lasu ja viske ajal.

2.4.2.3. Otsimine

2.4.2.3.1 Otsimisala peab olema selline, et koer ei näe seal töötades pidevalt koerajuhti. Maa-alale paigutatakse viis (5) saaklindu nii, et oma sooritust ootav koer seda ei näe. Suurim toomiskaugus on vähemalt viiskümmend (50) meetrit. Otsing võidakse kujundada ka viisil, et koerajuht liigub mööda märgitud rada ning saadab koera otsingualale erinevatest kohtadest. Liikuv otsing eeldab, et saak on paigutatud märgitud rajast piisavalt kaugelt.

2.4.2.3.2. Otsimistöo alguses hoitakse koer rihmastatuna, tehakse jahipüssist lask ja visatakse otsimisalale motivatsiooniks kuues (6.) lind. Koeral peab olema võimalus näha viset, aga mitte tingimata saagi kukkumiskohta. Laskja on koerast viske suunas sobival kaugusel, kuid mitte lähemal kui kuus (6) meetrit. Vajadusel võib kohtuniku soovitusel saagi viskaja teha koera tähelepanu püüdmiseks enne lasku häält. Abilised lahkuvad katsepaigalt enne, kui kohtunik annab loa saata koer otsima.

2.4.2.3.3. Pealtvaatajad paigutatakse nii, et nad ei segaks koera ega koerajuhi tööd. Teised koerad peavad olema väljaspool nägemisulatust ja katsepaigast piisavalt kaugel.

2.4.2.4. Jäljetöö

2.4.2.4.1. Lohistusjälje pikkus on umbes kaheksakümmend (80) meetrit.

2.4.2.4.2. Jälg veetakse küülikuga maastiku loomulikke liikumisradasid arvestades. Jälje vedamise ajal peavad koerad olema väljaspool nägemisulatust. Jälje vedamiseks kasutatud küüliku asemel võib jätta jälje lõppu teise küüliku. Jälje vedaja lahku kohalt jälge segamata.

2.4.2.4.3. Kohtunikul peab olema võimalik näha koera liikumist jäljel ja käitumist küüliku juures.

2.4.2.4.4. Jälgede miinimumkaugus teineteisest on viiskümmend (50) meetrit. Avamaastik, harv alustaimestik ja tugev tuul eeldavad jälgede vahelise distantsi suurendamist.

2.5. Tõukatse hindamine

2.5.1. Üldine

2.5.1.1. Kohtunik peab toimima viisil, et koer saaks soorituste ajal vajaliku abi enda tõuomaste eelduste näitamiseks. Kohtunikul on õigus koera testida mitu korda erinevates olukordades saamaks võimalikult ülevaatliku pildi koera tõuomastest eeldustest ja iseloomujoontest.

2.5.1.2. Kohtunik otsustab hinnatavate omaduste kaupa, kas koera sooritus aktsepteeritakse või mitte. Otsus põhineb saadud üldmuljel.

2.5.1.3. Kui koeral on kõik katseosad sooritatud, siis loetakse sooritatuks ka katse tervikuna. Katse on test ning ei ole sobilik valimaks parimat koera. Kõiki katseosasisid hindab sama kohtunik.

2.5.2. Hinnatavad omadused

2.5.2.1. Sotsiaalne käitumine

2.5.2.1.1. Retriiverid on koostööaltid ja iseloomult erinevate olukordadega kohanevad töökad jahikoerad. Retriiverid suhtuvad võõrastesse inimestesse ja koertesesse üldiselt sõbralikult ja aktsepteerivalt. Hindamisel peab arvestama retrieverite tõustandardites mainitud iseloomuomadustega.

2.5.2.1.2. Ilmselt ara, ründava, häirivalt häälitseva või ülierutunud koera sotsiaalne käitumine tuleb lugeda mittesooritatuks, mis tähendab ka seda, et koer ei osale katse järgmistes etappides. Sotsiaalset käitumist jälgitakse kogu katse vältel ning selle võib lugeda ka hiljem katse jooksul mittesooritatuks.

2.5.2.2. Ujumistahe

2.5.2.2.1. Retriiverid töötavad meelsasti vees. Sooritust ei loeta edukaks koeral, kes ei lähe ujuma või kes läheb vette ainult pideva julgustamise peale.

2.5.2.2.2. Sooritust võib korrata, et kohtunik saaks veenduda koera oskustes. Veetööd mitte sooritanud koer ei osale otsimistöös.

2.5.2.3. Otsimistahe

2.5.2.3.1. Retriiverid töötavad iseseisvalt, innukalt ja kiirust säilitades kogu otsimistöo ajal. Selgelt raugavat või olematut otsimistahet ei loeta sooritatuks. Sooritatuks ei saa lugeda ainult pideva sunni või ergutusega töötava koera otsimistööd.

2.5.2.4. Toomistahe

2.5.2.4.1. Retriiver peab võtma saagi suhu kõhklematult ja omaalgatuslikult. Lubatud on mõningane koerajuhi julgustamine ja kohtuniku mõningane abi erinevate saakloomade puhul. Korduvad julgustamised või koera keeldumine äratoomisest viivad selle katseosa mittesooritatuks lugemiseni.

2.5.2.5. Saagi käsitlemine

2.5.2.5.1. Retriiveri saagihaare on pehme, tasakaalukas ja kindel. Saagi loopimine seda rikkumata või pinnapealne haare on aktsepteeritud.

2.5.2.5.2. Saagi vigastamise, saagi peal püherdamise või saagiga liigse mängimise korral loetakse katseosa mittesooritatuks. Kui kohtunikul on kahtlus, et koer on saaki lõhkunud, tuleb tal selles veenduda enne lõpliku hinnangu andmist.

2.5.2.6. Äratoomine

2.5.2.6.1. Soovitav on saagi kiire ja otsejooneline toomine koerajuhile kätte. Kerge aeglus ja saagi pillamine koerajuhi lähedale on lubatud.

2.5.2.6.2. Kui koer jätab mitmed äratoomisest pooleli, märgistab tihti territooriumi või ei too veelindu vähemalt kaldavette, siis loetakse see katseosa mittesooritatuks.

2.5.2.7. Püssilasule reageerimine

2.5.2.7.1. Retriiverid on püssilasul ajal rahulikud, keskendunud ja hääletud. Kerge rahutus ja vaikne häälitsemine on siiski lubatud.

2.5.2.7.2. Katseosa loetakse mittesooritatuks, kui koer kardab püssilasku, kaotab tegutsemisvõime või on häirivalt häälekas.

2.5.2.8. Algatusvõime ja enesekindlus

2.5.2.8.1 Retriiverid töötavad iseseisvalt ja lahendavad neile antud ülesanded koerajuhile liialt toetumata. Enesekindlust ja omaalgatust hinnatakse kõikides katseosades.

2.5.2.8.2. Katse loetakse mittesooritatuks, kui koer ei tööta iseseisvalt või ei julge omaalgatuslikult liikuda ülesandes nõutud kaugusele. Kui veetöö ajal ilmneb enesekindluses puudusi, mida on raske hinnata, siis ei pea veetööd ilmingimata kohe lugema mittesooritatuks või sooritatuks, vaid katset võib jätkata ning õnnestunud otsingutöö järel võib minna uuesti veetööle.

2.5.2.9. Koostöö

2.5.2.9.1. Retriiverid tahavad töötada koos oma juhiga. Edukaks soorituseks on vaja, et koer oleks koerajuhi kontrolli all.

2.5.2.9.2. Sooritus loetakse mittesooritatuks, kui koer ei hooli koerajuhist, on alistunud või arg.

2.5.2.10. Üldmulje

2.5.2.10.1. Ülesannete sooritamise põhjal moodustub koera omadustest üldmulje. Kokkuvõtte püütakse koostada võimalikult positiivses võtmes, kuid ära tuleb mainida selged puudused. Vajadusel võib üldmuljes mainida ka haistmise kasutamist.

2.6. Katse katkestamine

2.6.1. Kohtunikul on õigus katse katkestada, kui koera ja koerajuhi vaheline koostöö on nii puudulik, et katse sooritamine ei õnnestu, või kui koeral on omadusi, mille tõttu ei ole katse jätkamine meeldiv.

2.6.2. Katse katkestatakse alati mittesooritatud katseosa järel.

2.6.3. Katse tuleb katkestada, kui koerajuht karistab katsepaigal koera või kui koer on saanud vigastada.

2.7 Autasustamine

2.7.1. Koera sooritus hinnatakse põhimõttel sooritatud/mittesooritatud. Juhul, kui mitu hinnatavat punkti on mittesooritatud, siis tõmmatakse peamisele põhjusele ring ümber. Koera katse sooritatuks lugemiseks peavad hindamislehel olema kõik hinnatavad punktid sooritatud.

2.7.2. Hinnang kirjutatakse tööorganisatsiooni poolt heaks kiidetud hindamislehele. Sooritatud tulemuse eest antakse diplom.

3. RETRIIVERITE TÕUKATSE *DUMMY*DEGA

3.1. Tõukatse *dummy*'dega eesmärk

3.1.1. Tõukatse *dummy*'dega on alternatiiv retriiverite tõukatsesele ning selle eesmärk on tuvastada, kas koera iseloom on omane vastava retriiveri tõule ning kas koeral on eeldusi, mis võimaldavad teda koolitada tõuomaseks tööks.

3.1.2. Tõukatses kasutatakse tehismaterjalist toomisesemeid *dummy*'sid, et säästa looduses vabalt elavaid saakloomi.

3.1.2. Koera hinnates arvestatakse tõupäraseid töömادusi puudutavaid aretuslikke eesmärke.

3.2. Tõukatse *dummy*'dega korraldamine

3.2.1. Katse taotlemisel ja korraldamisel tuleb järgida reeglite eeskirjade osas 1. kirjeldatud üldiseid reegleid ja EKLi reegleid. Kohtunik vastutab selle eest, et katsel järgitakse reegleid ja juhiseid. Üks kohtunik võib päeva jooksul hinnata maksimaalselt kuutteis (16) koera.

3.3. *Dummy*'d

3.2.1. Katsel tohib kasutada ainult kangaga kaetud *dummy*'sid, mille toob katsele korraldaja ja mis peavad olema heas seisukorras.

3.2.2. *Dummy* kaal on viissada (500) grammi.

3.2.3. Jälg veetakse küülikunahaga kaetud *dummy*'ga, mis kaalub 1,5–3 kg.

3.4. Katse sooritamine

3.4.1. Üldine

3.4.1.1. Koera omaduste ja iseloomujoonte hindamine tõukatsel *dummy*'dega eeldab võimalikult ühesuguste katsetingimuste loomist kõigile osalevatele koertele. Koerte sooritusjärjekord loositakse. Katse alguses peetakse koerajuhtidele tervituskõne, milles räägitakse katse põhimõtetest ning mainitakse koht, kus võib koeri enne katset ujutada. Täpsemad juhtnöörid antakse igale koerajuhile katsepaigas.

3.4.1.2. Kaelarihma või muu varustuse kasutamine katse soorituse ajal on keelatud. Katse soorituse ajal ei tohi koerajuht kasutada abivahendeid, mida võidakse tõlgendada sundivatena. Koera ei tohi katsepaigas ega katse ajal karistada.

3.4.1.3. Vee- ja maastikutöö järel antakse koera töö kohta suuline hinnang ja selles öeldakse, kas koer pääseb jäljetööle või mitte. Koera jäljetööle pääsemise eelduseks on sellele eelnenud soorituste heakskiitmine.

3.4.2. Soorituste kirjeldus

3.4.2.1. Sotsiaalne käitumine

3.4.2.1.1. Katse alguses kogub kohtunik koerad koos koerajuhtidega katsepaiga lähedusse. Rühmas peab olema vähemalt kaks isast ja kaks emast koera. Vajadusel võidakse kasutada katsel mitte osalevaid koeri. Kui hinnatavad on ainult ühe sugupoole koerad, siis piisab, kui rühmas on ainult üks katsel mitte osalev vastassoost koer.

3.4.2.1.2. Rihmastatud koerad seisavad poolkaares kohtuniku ees. Kohtunik seletab lühidalt katse kulgu ja muid korralduslikke asjaolusid. Samal ajal jälgib kohtunik koerte käitumist rühmas ja tutvub iga koeraga eraldi. Kohtunik jälgib koerte käitumist erinevates olukordades kogu katse vältel.

3.4.2.2. Veetöö

3.4.2.2.1. Rand peab olema kergesti läbitav ja selline, et kahlamismaa vees oleks võimalikult lühike. Veeala peab olema nii suur, et koeral poleks kiusatust väljuda veest vastaskaldal ega minna *dummy*'t tooma mööda kallast või paadisilda.

3.4.2.2.2. Koera ujumistahet hinnatakse *dummy* äratoomise abil. Koerale tehakse *dummy*'sid kasutades kaks veest äratoomist. Esimene visatakse kaldalt ja teine paadist ning toomise vahemaa peab olema vähemalt kakskümmend (20) meetrit. Teise viskega koos tehakse

jahipüssist lask. Koera hoitakse soorituste alguses rihma otsas. Laskja on koerast sobival kaugusel, kuid mitte lähemal kui kuus (6) meetrit. Koeral peab olema võimalus näha laskjat lasu ja viske ajal.

3.4.2.3. Otsimine

3.4.2.3.1. Otsimisala peab olema selline, et koer ei näe seal töötades pidevalt koerajuhti. Maalale paigutatakse viis (5) *dummy*'t nii, et oma sooritust ootav koer seda ei näe. Suurim toomiskaugus on vähemalt viiskümmend (50) meetrit. Otsing võidakse kujundada ka viisil, et koerajuht liigub mööda märgitud rada ning saadab koera otsingualale erinevatest kohtadest. Liikuv otsing eeldab, et *dummy*'d on paigutatud märgitud rajast piisavalt kaugelt.

3.4.2.3.2 Otsimistöö alguses hoitakse koer rihmastatuna, tehakse jahipüssist lask ja visatakse otsimisalale kuues (6.) motivatsiooni-*dummy*. Koeral peab olema võimalus näha viset, aga mitte tingimata *dummy* kukkumiskohta. Laskja on koerast viske suunas sobival kaugusel, kuid mitte vähem kui kuus (6) meetrit. Vajadusel võib kohtuniku soovitusel saagi viskaja teha koera tähelepanu püüdmiseks enne lasku häält. Abilised lahkuvad katsepaigalt enne, kui kohtunik annab loa saata koer otsima.

3.4.2.3.3 Pealtvaatajad paigutatakse nii, et nad ei segaks koera ega koerajuhi tööd. Teised koerad peavad olema väljaspool nägemisulatust ja katsepaigast piisavalt kaugel.

3.4.2.4. Jäljetöö

3.4.2.4.1. Lohistusjälje pikkus on umbes kaheksakümmend 80 meetrit. Jälg veetakse küülikunahaga kaetud *dummy* abil maastiku loomulikke liikumisradasid arvestades. Jälje vedamise ajal peavad koerad olema väljaspool nägemisulatust. Jäljevedaja lahku kohalt jälgi segamata. Kohtunikul peab olema võimalik näha koera liikumist jäljel ja käitumist *dummy* juures.

3.4.2.4.2. Jälgede miinimum kaugus teineteisest on viiskümmend (50) meetrit. Avamaastik, harv alustaimestik ja tugev tuul eeldavad jälgede vahelise distantsi suurendamist.

3.5. Hindamine

3.5.1. Üldine

3.5.1.1. Kohtunik peab toimima viisil, et koer saaks soorituste ajal vajaliku abi enda tõuomaste eelduste näitamiseks. Kohtunikul on õigus koera testida mitu korda erinevates olukordades saamaks võimalikult ülevaatliku pildi koera tõuomastest eeldustest ja iseloomujoontest.

3.5.1.2. Kohtunik otsustab hinnatavate omaduste kaupa, kas koera sooritus aktsepteeritakse või mitte. Otsus põhineb saadud üldmuljel. Kui koeral on kõik katseosad sooritatud, siis loetakse sooritatuks ka katse tervikuna. Katse on test ning ei ole sobilik valimaks parimat koera. Kõiki katseosaid hindab sama kohtunik.

3.5.2. Hinnatavad omadused

3.5.2.1. Sotsiaalne käitumine

3.5.2.1.1. Retriiverid on koostööaltid ja iseloomult erinevate olukordadega kohanevad töökad jahikoerad. Retriiverid suhtuvad võõrastesse inimestesse ja koertes üldiselt sõbralikult ja aktsepteerivalt. Hindamisel peab arvestama retrieverite tõustandardites mainitud iseloomuomadustega.

3.5.2.1.2. Ilmselt ara, ründava, häirivalt häälitseva või ülirutunud koera sotsiaalne käitumine tuleb lugeda mittesooritatuks, mis tähendab ka seda, et koer ei osale katse järgmistes etappides. Sotsiaalset käitumist jälgitakse kogu katse vältel ning selle võib lugeda ka hiljem katse jooksul mittesooritatuks.

3.5.2.2. Ujumistahe

3.5.2.2.1. Retriiverid töötavad meelsasti vees. Sooritust ei loeta edukaks koeral, kes ei lähe ujuma või kes läheb vette ainult pideva julgustamise peale. Sooritust võib korrata, et kohtunik saaks veenduda koera oskustes. Veetööd mitte sooritanud koer ei osale otsimistöös.

3.5.2.3. Otsimistahe

3.5.2.3.1. Retriiverid töötavad iseseisvalt, innukalt ja kiirust säilitades kogu otsimistöö ajal. Selgelt raagevat või olematut otsimistahet ei loeta sooritatuks. Sooritatuks ei saa lugeda ainult pideva sunni või ergutusega töötava koera otsimistööd.

3.5.2.4. Toomistahe

3.5.2.4.1. Retriiver peab võtma *dummy* kõhklematult ja omaalgatuslikult. Lubatud on mõningane koerajuhi julgustamine ja kohtuniku mõningane abi otsingu- ja jäljetöös. Korduvad julgustamised või koera korduv keeldumine äratoomisest viivad selle katseosa mittesooritatuks lugemiseni.

3.5.2.5. Dummy käsitlemine

3.5.2.5.1. Retriiveri haare *dummy*'st on pehme, tasakaalukas ja kindel. *Dummy* loopimine seda rikkumata või pinnapealne haare on aktsepteeritud.

3.5.2.5.2. *Dummy* vigastamise, *dummy* peal püherdamise või *dummy*'ga liigse mängimise korral loetakse katseosa mittesooritatuks. Kui kohtunikul on kahtlus, et koer on *dummy*'t lõhkunud, siis tuleb tal selles veenduda enne lõpliku hinnangu andmist.

3.5.2.6. Äratoomine

3.5.2.6.1. Soovitav on *dummy* kiire ja otsejooneline toomine koerajuhile kätte. Kerge aeglus ja *dummy* pillamine koerajuhi lähedale on lubatud.

3.5.2.6.2. Kui koer jätab mitmed äratoomisest pooleli, märgistab tihti territooriumi või ei too veetöös *dummy*'t vähemalt kaldavette, siis loetakse see katseosa mittesooritatuks.

3.5.2.7. Püssilasule reageerimine

3.5.2.7.1. Retriiverid on püssilasu ajal rahulikud, keskendunud ja hääletud. Kerge rahutus ja vaikne häälitsemine on siiski lubatud.

3.5.2.7.2. Katseosa loetakse mittesooritatuks, kui koer kardab püssilasku, kaotab tegutsemisvõime või on häirivalt häälekas.

3.5.2.8. Algatusvõime ja enesekindlus

3.5.2.8.1. Retriiverid töötavad iseseisvalt ja lahendavad neile antud ülesanded koera juhile liialt toetumata. Enesekindlust ja omaalgatust hinnatakse kõikides katseosades.

3.5.2.8.2. Katse loetakse mittesooritatuks, kui koer ei tööta iseseisvalt või ei julge omaalgatuslikult liikuda ülesandes nõutud kaugusele.

3.5.2.8.3. Kui veetöö ajal ilmneb enesekindluses puudusi, mida on raske hinnata, ei pea veetööd ilmtingimata kohe lugema mittesooritatuks või sooritatuks, vaid katset võib jätkata ning õnnestunud otsingutöö järel võib minna uuesti veetööle.

3.5.2.9. Koostöö

3.5.2.9.1. Retriiverid tahavad töötada koos oma juhiga. Edukaks soorituseks on vaja, et koer oleks koerajuhi kontrolli all. Katse loetakse mittesooritatuks, kui koer ei hooli koerajuhist, on alistunud või arg.

3.5.2.10. Üldmulje

3.5.2.10.1. Ülesannete sooritamise põhjal moodustub koera omadustest üldmulje. Kokkuvõtte püütakse koostada võimalikult positiivses võtmes, kuid ära tuleb mainida selged puudused. Vajadusel võib üldmuljes mainida ka haistmise kasutamist.

3.6. Katse katkestamine

3.6.1. Kohtunikul on õigus katkestada katse, kui koera ja koerajuhi vaheline koostöö on nii puudulik, et katse sooritamine ei õnnestu, või kui koeral on omadusi, mille tõttu ei ole katse jätkamine meeldiv.

3.6.2. Katse katkestatakse alati mittesooritatud katseosa järel.

3.6.3. Katse tuleb katkestada, kui koerajuht karistab katsepaigal koera või kui koer on saanud vigastada.

3.7. Autasustamine

3.7.1. Koera sooritus hinnatakse põhimõttel sooritatud/mittesooritatud. Juhul, kui mitu hinnatavat punkti on mittesooritatud, siis tõmmatakse peamisele põhjusele ring ümber. Koera katse sooritatuks lugemiseks peavad hindamislehel olema kõik hinnatavad punktid sooritatud.

3.7.2. Hinnang kirjutatakse tööorganisatsiooni poolt heaks kiidetud hindamislehele. Sooritatud tulemuse eest antakse diplom.

4. RETRIIVERITE TÕUOMANE TASEMEKATSE (RTT)

4.1. Tõuomase tasemekatse eesmärk

4.1.1. Katse eesmärk on hinnata retriiverite sobivust ja soovi töötada jahile tüüpilistes ülesannetes, arvestades tõuaretusest tulenevaid eesmärke.

4.2. Katse korraldamine

4.2.1. Katset taotledes ja organiseerides tuleb järgida reeglite osas üks (1) antud üldiseid reegleid ja määrusi ning lisaks EKLi üldisi määrusi. Kohtunikud vastutavad selle eest, et katsel järgitakse vastavaid reegleid ja määrusi. Üks kohtunik võib hinnata algklassis (ALG) ja avaklassis (AVA) kõige rohkem viitteist (15) koera (paaristöö puhul kuutteist (16)) ja Võitjaklassis (VÕI) kõige rohkem kahteist (12) koera.

Samal päeval rohkema kui ühe klassi hindamise korral võib üks kohtunik hinnata maksimaalselt 14 koera. Kohtunikul jääb õigus kokkuleppel peakorraldajaga vähendada koerte arvu 12 koerani.

4.3. Katse klassid

4.3.1. Algklass (ALG) on vanusepiiranguta ja sellest saavad osa võtta koerad, kes on sooritanud retriiverite tõukatse. ALG esimese (1.) järgu saanud koer siirdub avaklassi.

4.3.2. Avaklassist (AVA) saavad osa võtta ALG 1.-järgu saanud koerad. AVA 1.-järgu saanud koer siirdub võitjaklassi.

4.3.3. Võitjaklassist (VÕI) saavad osa võtta AVA 1.-järgu saanud koerad.

4.3.4. Koer võib jätkata võistlemist samas klassis kuni kolme 1.-järgu saamiseni. Kui koer saab need enne kalendriaasta lõppu, võib ta jätkata samas klassis võistlemist kalendriaasta lõpuni, mille järel peab ta siirduma järgmisesse klassi. Kui koer osaleb kõrgemas klassis, siis ei saa ta enam võistelda madalamas klassis.

4.4. Saak ja äratoomisesemed

4.4.1. Toomiseks peab olema vähemalt kaht eri liiki jahilinde. Lisaks võib kasutada jäneselisi (küülik, jänes, halljänes).

4.4.2. Veetöös tuleb kasutada veelinde.

4.4.3. Jälg veetakse jäneselise või linnuga. Kõigi koerte puhul peab üritama kasutada sama liiki saaki.

4.4.4. Saak peab olema heas korras ning külmutatud saak peab olema täielikult sulanud.

4.4.5. Kaitsealuseid ulukeid või linde ei tohi kasutada.

4.4.6. AVA- ja VÕI-klassis võidakse kasutada saagi asemel selleks otstarbeks valmistatud riidepinnaga äratoomisesemeid, *dummy*'sid.

4.4.7. Kõikidele koertele peab kasutama sama suuruse, umbes 500 (500) grammi kaaluva ja värviga *dummy*'sid. Kui edaspidi räägitakse reeglites saagist, võidakse selle all mõelda ka *dummy*'t.

4.5. Katse maastik

4.5.1. Katse tuleb korraldada maastikul, mis on võimalikult sarnane tõelisele jahimaastikule.

4.6. Katse sooritamine

4.6.1. Katsel on koerale sooritamiseks otsimis-, suunamis- ja markeerimisülesanded. ALG-klassis on lisaks ka jäljetöö, mille koer peab sooritama ALG 1.-järgu saamise eeldusena.

4.6.2. Täpsemad soorituste juhised on eraldi tasemekatse katse korraldus-, sooritus- ja hindamisjuhendis.

4.7. Hindamine

4.7.1 Üldine

4.7.1.1. Koera kõiki katseosasisid hindab üks kohtunik. Kohtunik võib oma hindamisel võtta arvesse teiste samal ajal sama klassi hindavate kohtunike tähelepanekuid koera osas. ALG-klassi jäljetööd võib hinnata ka teine samal katsel hindav kohtunik.

4.7.2. Katses hinnatakse koera suutlikkust ja tahet tuua ära saak veest ja maalt ning suutlikkust toimida kasutuskõlbliku jahikoerana retriiveritele tüüpilises jahiolukorras. Katsetel jagatakse vaid järgud ja koeri ei reastata paremusjärjekorda.

4.7.2. Hinnatavad omadused

4.7.2.1. Otsimine

4.7.2.1. Otsimistöö peab olema selline, et koer katab kogu otsinguala, kaasa arvatud selle keerulisemad kohad. Koer peab olema suuteline iseseisvalt töötama, aga ta peab samuti vajadusel järgima koerajuhi märke.

4.7.2.2. Haistmine

4.7.2.2.1. Koer peab olema võimeline saagi leidma haistmismeele abil ja tuult ära kasutades.

4.7.2.3. Tõhusus ja kestvus

4.7.2.3.1. Tõhus koer töötab hea kiirusega ja on suurepärane saagileidja. Hea vastupidavus väljendub muutumatus kiiruses ja innukuses kogu katse vältel.

4.7.2.4. Markeerimisvõime

4.7.2.4.1. Koer peab saagi visete ajal olema tähelepanelik ja jätma meelde tema poolt märgatud saagi kukkumiskohad. Saades loa, peab koer kukkunud saagi ära tooma.

4.7.2.5. Saagi käitlemine

4.7.2.5.1. Koer peab kõhklemata ja koerajuhi julgustamiseta tooma leitud saagi pehme haardega kiirelt koerajuhile ja loovutama saagi koerajuhile kätte.

4.7.2.6. Püssilasule reageerimine

4.7.2.6.1. Koer peab olema rihmastamata, püsima püssilasu ajal vaikselt paigal ja jälgima tähelepanelikult laskude suunda.

4.7.2.7. Veetöö

4.7.2.7.1. Koer peab minema kõhklemata vette ning ujuma tõhusalt ja kindlameelselt.

4.7.2.8. Jäljetöö

4.7.2.8.1. Jäljetöö peab toimuma iseseisvalt, kiiresti ja sihikindlalt.

4.7.2.9. Koostöötahe

4.7.2.9.1. Koer peab olema kõikides olukordades kergesti kontrollitav. Koostööd koerajuhi ja koera vahel jälgitakse kogu katse vältel.

4.7.2.10. Juhitavus

4.7.2.10.1. Hästi juhivat koera juhitakse soovitud kohta vaevata ja väheste juhistega.

4.7.2.11. Ootamine

4.7.2.11.1. Retriiver peab igas olukorras püsima rahulik, tähelepanelik ja keskendunud. Ühest kohast teise liikudes peab koer liikuma koerajuhi kõrval ja püsima käsu peale paigal.

4.7.2.12. Muud omadused

4.7.2.12.1. Retriiverid on koostööaltid ja iseloomult erinevate olukordadega kohanevad jahikoerad, kes suhtuvad võõrastesse inimestesse ja koertesse sõbralikult ja positiivselt.

4.7.2.13. Üldmulje

4.7.2.13.1. Üldmulje puhul hinnatakse koera sobivust ja kasutuskõlblikkust jahikoerana. Hindamisel tuleb arvestada kõiki koera sooritusi.

4.8. Katse katkestamine

4.8.1. Katse katkestatakse, kui koera ja koerajuhi vaheline koostöö on nii puudulik, et katse sooritamine ei õnnestu. Lisaks katkestatakse katse juhul, kui koeral on omadusi, mille tõttu katse jätkamine ei ole enam soovitatav või kui koeral ei ole enam võimalust saada positiivset tulemust/järku, või järgnevatel põhjustel:

- agressiivne käitumine,
- liigne arglikkus või kartlikkus,
- jätkuv vingumine või haukumine,
- selge püssilasu kartlikkus,
- täiesti ebapiisav töötahe,
- keeldumine veetööst,
- saagi toomisest keeldumine või toomiste pooleli jätmine,
- saagi rikkumine või selle peal püherdamine,
- saagi vahetamine (VÕI-klassis) või pidev saagi maha panek (AVA-, VÕI-klassis),
- saagi loata tooma minek (AVA-, VÕI-klassis),
- koera väljumine koerajuhi kontrolli alt.

4.8.2. Katse tuleb katkestada, kui koerajuht karistab koera katsepaigal või kui koer saab vigastada. Katse katkestamise põhjus ning see, kelle tõttu katkestamine toimus, märgitakse hindamislehele.

4.9. Järkude andmine

4.9.1. Osasoorituste abil peab kohtunik moodustama üldmulje koera omaduste, koolitustaseme ja tema jahikoerana kasutuskõlblikkuse kohta. Kõikides klassides hinnatakse kvaliteeti. Vastava järgu saamise otsustab kohtunik koerast kujunenud üldmulje põhjal.

4.9.2. Hindamine peab vastama klassi üldistele nõudmistele.

4.9.3. Esimene (1.) järk antakse koerale, kelle kogusooritus on suurepärane.

4.9.4. Teine (2.) järk antakse koerale, kelle kogusooritus on hea.

4.9.5. Kolmas (3.) järk antakse koerale, kelle kogusooritus on rahuldav.

4.9.6. Kui koera kogusooritus ei ole piisav positiivse järgu saamiseks või kohtunik peab katse katkestama, siis märgitakse järgu kohale null (0).

4.22.7. Kui koerajuht katkestab katse olukorras, kus kohtuniku meelest oleks koeral olnud veel võimalus saada positiivset järku, siis märgitakse tulemuseks kriips (-).

5. RETRIIVERITE *WORKING TEST* (RWT)

5.1. Retriiverite *Working Test*'i eesmärk

5.1.1. Katse eesmärgiks on valida parimad koerad, kellel on jahiolukorra ülesannete jaoks sobiv iseloom, hea markeerimisvõime ning hea haistmine, võttes arvesse ka aretuseesmärke. Retriiver peab näitama iseseisvust ja omaalgatuslikkust ning töötama heas koostöös koerajuhiga.

5.2. Katse korraldamine

5.2.1. Katsete taotlemisel ning korraldamisel on kohustuslik järgida eeskirja osas 1 loetletud reegleid ja määruseid ning EKLi üldisi määruseid. Kohtunikud vastutavad selle eest, et katsetel järgitakse vastavaid reegleid ja määruseid. Üks kohtunik võib hinnata ühe päeva jooksul kuni kahtkümmet viit (25) koera.

5.3. Kohtunikud

5.3.1. Katsel on hindamisõigus RWT ja/või *Field Trial*'i hindamisõigustega kohtunikul.

5.4. Katsete klassid

5.4.1. Alklassist (ALG) saavad osa võtta alates kaheksa (8) kuu vanused koerad, kes on sooritanud retrieverite tõukatse saagiga või retrieverite tõukatse *dummy*'dega. ALG esimese (1.) järgu saanud koer siirdub avaklassi (AVA).

5.4.2. Avaklassist (AVA) saavad osaleda ALG 1.-järgu saanud koerad. AVA 1.-järgu saanud koer siirdub võitjaklassi (VÕI).

5.4.3. Võitjaklassist (VÕI) saavad osaleda AVA 1.-järgu saanud koerad.

5.4.4. Koer võib jätkata osalemist samas klassis kuni kahe 1.-järgu saamiseni. Kui ta saab need enne kalendriaasta lõppu, võib ta jätkata samas klassis võistlemist kalendriaasta lõpuni, mille järel peab ta siirduma järgmisesse klassi. Kui koer osaleb kõrgemas klassis, siis ei saa ta enam võistelda madalamas klassis.

5.5. Äratoomisesemed

5.5.1. Äratoomiseks tuleb kasutada selleks otstarbeks valmistatud, riidepinnaga äratoomisesemeid, *dummy*'sid. Kõikidele koertele peab kasutamiseks andma sama suuruse (u 0,5 kg) ja värviga *dummy*'sid.

5.6. Katse sooritamine

5.6.1. Katse koosneb minimaalselt neljast (4) ja maksimaalselt viiest (5) ülesandest, mis sooritatakse vähemalt neljas (4) katseosas. Ülesanded koostatakse viisil, et need sarnaneksid võimalikult palju tõelise jahiolukorraga.

5.6.2. AVA- ja VÕI-klassi katset võib läbi viia ka *Dummy Trial*'ina

.*Dummy Trial on WT* osa mida hinnatakse vastavalt *Field Trial* reeglitele kus lastud linnu asemel kasutatakse dummiesid.

Dummy Trial sooritatakse vastavalt retrieverite *Field Trial* reeglitele.

5.7. Hindamine

5.7.1 Üldine

5.7.1. Kohtunik võib hinnata üht või enam katseosa. Samas katsepaigas võib hinnata ka mitu kohtunikku.

5.7.2. Kohtunik vastutab selle eest, et iga koer saaks võimalikult hea ning võrdse võimaluse näidata oma võimeid katseosa sooritamisel. Ülesande alguses annab kohtunik koerajuhile ülesande sooritamiseks vajalikud juhised. Juhised võib anda ka kogu katses osalevale rühmale ühiselt, tervituskõne käigus.

5.7.3. Katseosa järel kommenteerib kohtunik mõne sõnaga koera sooritust. Koera punktisummat selles etapis ei mainita, välja arvatud siis, kui koera punktisumma on null (0) punkti.

5.7.2. Hinnatavad omadused

5.7.2.1. Retriiver järgneb koerajuhile kõrval olles, on vaikne ning püsib paigal, ilma et koerajuht peaks talle tähelepanu pöörama.

5.7.2.2. Retriiver peab tegema head otsingutööd, olema omaalgatuslik, kasutama hästi haistmist ja omama head saagi leidmise oskust. Koer ei tohi vältida ühtegi maastikutüüpi ega looduslikku või tehislisku takistust ning peab vette minema julgustuseta.

5.7.2.3. Retriiver peab valvsalt jälgima laskude suunda, jätma meelde kukkumiskohad ning omama head markeerimisvõimet. Iseseisev ja sirgjooneline saagi kukkumiskohale minek ning *dummy* kiire leidmine on märgid koera suurepärasest markeerimisvõimest.

5.7.3.4. Kui koer saadetakse ära tooma *dummy*'t, mille kukkumist ei olnud tal võimalik näha, peab ta täitma koerajuhi käske ja töötama heas koostöös koerajuhiga.

5.7.4.5. Olles leidnud *dummy*, peab koer haarama selle kiirelt ja omaalgatuslikult. Koer peab kandma *dummy*'t pehme ja tasakaaluka haardega, tooma selle otsejoones koerajuhile ja loovutama *dummy* hoolikalt koerajuhile.

5.8. Katse katkestamine

5.8.1. Katse katkestatakse, kui koer teeb mõne diskvalifitseerivatest vigadest:

- agressiivne käitumine;
- korduv vingumine või haukumine;
- selge püssilasu kartlikkus;
- keeldumine veetööst;
- keeldumine *dummy* äratoomisest;
- liiga kõva haare.

5.8.2. Katse katkestatakse juhul, kui koerajuht karistab koera katsepaigas või kui koer vigastab ennast.

5.9. Punktide jagamine

5.9.1. Iga läbitud ülesande eest on võimalik saada maksimaalselt kakskümmend (20) punkti.

5.9.2. Null (0) punktisummat põhjustavad tõsised vead on:

- *dummy* vahetamine;
- *dummy* loata tooma minek;
- koerajuhi kontrolli alt väljumine;
- otsimine *dummy* suus;
- äratoomise pooleli jätmine;
- leidmata jäänud *dummy*;

„eye-wipe“ - koer tuvastab *dummy* kukkumiskoha, kuid ei leia seda vaatamata kohtuniku arvamusele, et selle leidmine oleks olnud võimalik. Kuid ka teised saadetud koerad ja ka muud kohtuniku poolt määratud abilised ei leia antud *dummy*'t.

5.9.3. Kohtunik vähendab koera punkte vastavalt enda äranägemisele, kui koer teeb mõne järgnevatest vigadest:

- halb kõrvalkõnd;
- rahutu käitumine ootamisel;
- halb kontrollitavus;
- koerajuhi valjuhäälna koera juhtimine;
- koera liigne sõltuvus koerajuhist;
- aeglane ja/või vastumeelne töötamine;
- halb markeerimisvõime;
- halb *dummy*haare;
- *dummy* mahapanek loovutusel;
- ala märgistamine.

5.10. Lõppvõistlus

5.10.1. Kui pärast punktide kokku lugemist ei ole võitja selgunud ning kaks või enam koera on viigiseisus, siis korraldatakse nendele lõppvõistlus. Lõppvõistlusel antakse igale koerale nii palju

äratoomisvõimalusi, kui kohtunikud vajalikuks peavad. Lõppvõistluse sooritused ei mõjuta enam koera järgu saamist, kui koer ei tee diskvalifitseerivat viga.

5.11. Järkude andmine

5.11.1. Järkude andmine RWT-s

Esimene (1.) järk antakse koerale, kes on saanud nelja (4) ülesande korral vähemalt kuuskümmend (60) ja viie (5) ülesande korral vähemalt seitsekümmend viis (75) punkti. Esimese (1.) järgu saamiseks peab koer saama vähemalt kümme (10) punkti igalt katseosalt/ülesandelt. Teise (2.) järgu saamine eeldab nelja (4) ülesande korral vähemalt nelikümmend kaheksa (48) ja viie (5) ülesande korral vähemalt kuuskümmend (60) punkti.

.Kolmanda (3.) järgu saamine eeldab nelja (4) ülesande korral vähemalt nelikümmend (40) ja viie (5) ülesande korral vähemalt viiskümmend (50) punkti.

Kui koer on katseosa eest saanud null (0) punkti, ei või talle järku anda.

VÕI-klassis katse võitnud koerale võidakse anda sertifikaat (SERT), kui klassis osales vähemalt kolm (3) koera ja võitnud koer on töötanud sertifikaadi vääriliselt. Sertifikaadi võib anda vaid nendele koertele, kes on saanud 1. järgu. Piisava osalejate arvu korral on õigus sertifikaati edasi anda kui esimene koer on saavutanud EST RWT CH tiitli.

Kui koera punktisummast ei piisa järgu saamiseks või kui kohtunik on olnud sunnitud katse katkestama, siis märgitakse järgukoha juurde null (0). Kui koerajuht katkestab soorituse olukorras, kus kohtuniku hinnangul oleks koeral olnud veel võimalus jõuda järgukohale, siis märgitakse tulemuseks kriips (-).

5.11.2. Järkude andmine *Dummy Trial*'is

Esimene (1.) järk antakse koertele, kelle sooritus kogu võistluse jooksul on olnud "suurepärane". Auhinnakoht eeldab, et koer pole teinud ühtegi tõsist viga. 1.- järgu saajad järjestatakse vastavalt paremusjärjestusele, mille otsustab kohtunik.

Teine (2.) järk antakse koerale, kelle üldine sooritus oli "väga hea". Üks raske viga on lubatud kui muus osas koera sooritus oli veatu.

Kolmas (3.) järk antakse koerale, kelle üldine sooritus oli „hea“.

Koera järgu saamine eeldab vähemalt kolme dummy toomist ilma katset katkestavate vigadeta.

Kui koer teeb katse katkestamise vea või tema üldine töö ei ole järgu saamiseks piisav, siis märgitakse järgu kohale "ei või hinnata" (EVH).

Koerale, kes kohtunikekogu arvates ei teinud piisavalt head tööd ja tegi vähem kui kolm äratoomist, võib katse lõpuks hinnang andmata jääda.

Koerale, kes tegi diskvalifitseeriva vea, märgitakse järgu kohale "diskvalifitseeritud" = (DSQ).

Kui koerajuht katkestab soorituse olukorras, kus kohtuniku hinnangul oleks koeral olnud veel võimalus jõuda järgule, siis märgitakse tulemuseks kriips (-).

VÕI-klassis katse võitnud koerale võidakse anda sertifikaat (SERT), kui klassis osales vähemalt kuus (6) koera ja võitnud koer on toonud vähemalt viis (5) dummy't.

Sertifikaadi võib anda ainult nendele koertele, kes on saanud 1.-järgu.

Teise koha ja 1.- järgu saanud koerale võidakse piisava osalejate arvu korral sertifikaati edasi anda kui esimene koer on saavutanud EST RWT CH tiitli.

Autasustamistseremoonial teatavad kohtunikud tulemustest ja annavad lühikesed suulised hinnangud testil osalenud ja järgu saanud koerte kohta.

6. RETRIIVERITE FIELD TRIAL (RFT)*

*Field Trial (FCI ametlik katse, mis on kasutusel enamikes Euroopa riikides) on retriiverite tõuomane katse, kus erinevalt tasemekatsest (ära toomiseks kasutatakse varem lastud külma saaki) kasutatakse elus saaki, mis lastakse katse käigus. Katse toimub üldjuhul avatud maastikus ja saakide laske- ning äratoomis vahemaad on pikad.

6.1. Katse eesmärk

6.1.1. Retriiverite Field Triali eesmärk on on koguda aretuse jaoks infot koerte jahiomadustest ning edendada retriiverite kasutust jahil.

6.2. Katse korraldamine

6.2.1. Katsete taotlemisel ja korraldamisel on kohustuslik järgida eeskirja osas üks (1) loetletud üldisi reegleid ja määruseid ning EKLi üldisi määruseid. Katse kohtunikud vastutavad selle eest, et katsetel järgitakse vastavaid reegleid ja määrusi.

6.2.3. Katse korraldatakse tõelises jahiolukorras nii, et ära toodavat saaki lastakse katsel osalevate koerte juuresolekul.

6.3. Katse kohtunikud

6.3.1. Katset hindavad üks peakohtunik ja lisaks vähemalt üks hindav kohtunik. Katsel on hindamisõigus ainult FCI *Field Trial*'i hindamisõigusega kohtunikel.

6.4. Osalemisõigus

6.4.1. Field Trial katsel saavad osaleda Retriiverite tasemekatse või Working Testi - VÕI klassis osalemisõigust omavad koerad.

6.5. Saak

6.5.1 Saagiks võib kasutada kõiki jahilinde ning jäneselisi.

6.6. Hindamine

6.6.1. Hindamiskriteeriumid on samad, mis on rahvusvahelisel Retriiverite Field Trialil (FCI reeglid). Kui koer ei ole hindamiseks kutsumisel kohe kohal, võidakse ta diskvalifitseerida.

6.7. Hinnatavad omadused

6.7.1. Koer peab hindamise ajal jälgima pidevalt jahi kulgu ja olema vaikselt paigal. Koer peab markeerima saagi kukkumise kohad ja mäletama neid piisavalt kaua. Äratoomisel peab koer näitama häid omadusi nagu tõhus otsingutöö, hea juhitavus, iseseisvat tööd ja saagi leidmisvõimet.

6.8. Katse katkestamine

6.8.1. Kui koer teeb katsel mõne katset katkestavatest vigadest või kaks raskemat viga, siis katse katkestatakse.

6.8.2. Katse katkestatakse ka juhul kui mõlemad kohtunikud arvavad, et koerale ei ole võimalik järku anda.

6.8.3. Katse katkestatakse ka juhul kui koerajuht karistab koera katsepaigas või kui koer vigastab ennast.

6.9. Katse katkestamine

Katse katkestatakse, kui koer teeb mõne diskvalifitseerivatest vigadest:

- agressiivne käitumine;
- vingumine või haukumine;
- selge püssilasu kartus;

- keeldumine veetööst;
- keeldumine saagist;
- Liiga kõva haare saagist
- saagi vahetamine;
- saagi loata tooma minek;
- füüsiline kontakt koeraga; koera füüsiline puutumine;
- koera väljumine koerajuhi kontrolli alt;
- mitte lastud saagi tagaajamine;
- otsimine saak suus.

6.10. Rasked vead

Rasketeks vigadeks peetakse järgnevaid käitumisi:

- halb kõrvalkõnd;
- passiivse ootamise ajal vajab koer händleri tähelepanu;
- halb kontroll ja/või koer häirib jahiolukorda;
- koerajuhi valjuhäälna koera juhtimine;
- koera liigne sõltuvus händlerist;
- aeglane ja/või vastumeelne töötamine;
- halb markeerimisvõime ja/või kukkumiskoha halb mäletamine;
- hooletu saagi haare;
- „First Dog Down“;
- „Eye Wipe“.

„First Dog Down“ = koer tuvastab haavatud saagi kukkumiskoha, kuid ei leia saaki, kuigi kohtuniku arvates oleks see olnud leitav. Ka teised äratooma saadetud koerad, kohtuniku poolt määratud abilised või kohtunik ei leia antud saaki.

„Eye Wipe“ = koeral ei leia saaki, kuigi teine äratooma saadetud koer leiab saagi samades tingimustes või kohtunik läheb ja leiab ja toob saagi ära.

Kui koer saab esimese kolme äratoomise ajal rasketest vigadest „First Dog Down“ või „Eye-Wipe“, siis koera katse katkestatakse.

6.11. Lõppvõistlus

6.11.1. Katsekohtunikud võivad otsustada katse lõpliku võitja lõppvõistluse teel, mille kõik kohtunikud hindavad koos. Lõppvõistlusel saavad osaleda need koerad, kellel on veel võimalus saada esimene (1.) järk.

6.11.2. Lõppvõistlusel antakse igale koerale nii palju äratoomisvõimalusi, kui kohtunikud vajalikuks peavad. Lõppvõistluse sooritused ei mõjuta enam koera järgu saamist, kui koer ei tee diskvalifitseerivat viga.

6.11.3. Koertele, kes ei kvalifitseerunud lõppvõistlusele, antakse nähtud soorituse põhjal hinnang enne lõppvõistluse toimumist.

6.12. Järkude andmine ja järjestuse määramine

6.12.1. Esimene (1.) järk antakse koertele, kelle üldine sooritus on kogu võistluse jooksul olnud "suurepärase". Järgu saamine eeldab, et koer pole teinud ühtegi tõsist viga. 1.-järgu saajad järjestatakse vastavalt paremusjärjestusele, mille otsustab kohtunik.

6.12.2. Teine (2.) järk antakse koertele, kelle üldine sooritus oli "väga hea". Üks raske viga on lubatud kui koera sooritus on muudes osades olnud veatu.

6.12.3. Kolmas (3.) järk antakse koerale, kelle üldine sooritus oli „hea“.

6.12.4. Koerale järgu andmine eeldab vähemalt kolme saagi äratoomist ilma diskvalifitseerivate vigadeta.

- 6.12.5. Kui koer teeb diskvalifitseeriva vea või tema üldine töö ei ole järgu saamiseks piisav, siis märgitakse järgu kohale "0" .
- 6.12.6. Koerale, kes kohtunikekogu arvates ei teinud piisavalt head äratoomistööd ja tegi vähem kui kolm head äratoomist, tehes ka raske vea, võib katse lõpuks hinnang andmata jääda.
- 6.12.7. Koerale, kes tegi diskvalifitseeriva vea, märgitakse järgu kohale "diskvalifitseeritud" = (DSQ).
- 6.12.8. Kui koerale ei anta hinnangut või kui koerajuht katkestab soorituse olukorras, kus kohtuniku hinnangul oleks koeral olnud veel võimalus jõuda järgule, siis märgitakse tulemuseks kriips (-).
- 6.12.9. Katse võitnud koerale võidakse anda sertifikaat (SERT), kui katsel osales vähemalt kuus (6) koera ja võitnud koer on toonud vähemalt viis (5) saaki.
Sertifikaadi võib anda ainult nendele koertele, kes on saanud 1.-järgu.
Kui esimese (1) koha koer ei saa vastu võtta SERTi, siis võib SERT edasi minna teise koha ja 1. järgu saavutanud koerale.
- 6.12.10. Autasustamistseremoonial teatavad kohtunikud tulemustest ja annavad lühikesed suulised hinnangud testil osalenud ja järgu saanud koerte kohta.

OSA 2: REEGLITE JUURDE KUULUVAD JUHENDID

Retriiverite tasemekatse korraldamise, sooritamise ja hindamise juhend
Retriiverite *Working Test*'i korraldamise, sooritamise ja hindamise juhend

7. RETRIIVERITE TÕUOMASE TASEMEKATSE KORRALDAMISE, SOORITAMISE JA HINDAMISE JUHEND

7.1. Üldine

7.1.1. Koerte töö- ja jahiomaduste hindamine tõuomase tasemekatse abil eeldab katsetingimuste korraldamist võimalikult sarnaselt kõikidele sama klassi koertele. Ülesanded ei pea siiski olema kõigile koertele täpselt samad, neid võib katse ajal vajadusel muuta. Ülesannete raskusaste peab olema võrdne kõikidele sama klassi koertele. Skeemilaadset sooritusjärjekorda ei nõuta, katse korraldus vaheldub vastavalt katsemaastikule ja kujuteldavale jahiolukorrale.

7.1.2. Äratoomistöö tuleb kõikides klassides korraldada selliselt, et kohtunikul oleks võimalik hinnata koera markeerimisvõimet ja koera iseseisvat ning juhitud tööd.

7.1.3. Koera omaduste ja koolitustaseme hindamiseks antakse koerale võimalus sooritada vähemalt kuus (6) äratoomist, osa maalt ja osa veest. Töötamise ajal tehakse vähemalt kolm (3) püssilasku. Katse osalemisjärjekord määratakse loosiga.

7.1.4. Katset võib olla sooritamas mitu koera korraga, kuid ülesanded tuleb luua selliselt, et kohtunik hindab samaaegselt maksimaalselt kahte koera.

7.2. Katse korraldamine

7.2.1. Kohtunikud kutsutakse alati kirjalikult ja kohtunikule teatatakse kohe pärast registreerimise lõppemist osalevate koerte arv.

7.2.2. Kui katset hindab rohkem kui üks (1) kohtunik, nimetab katsekorraldaja katsele peakohtuniku, võttes arvesse kohtuniku võimalikke vastuväiteid.

7.3. Katse kirjeldus

7.3.1. Üldine

7.3.1.1. Katse tuleb läbi viia retrieveritega jahiks sobival maastikul. Nii maa- kui veeala taimestik peab olema nii tihe, et saak oleks enamike ülesannete puhul väljaspool nägemisulatust.

7.3.1.2. Katse alguses eeldatakse, et jahimehed on lasknud katsealale teatud määral saaki.

Mõned kukkumiskohad on täpselt teada, mõne kohta teatakse vaid ligikaudset kukkumiskohta. Katse ajal jälgendatakse saagi kukkumist viske ja püssilasuga ning koerale antakse võimalus jätta kukkumiskohad meelde, kui eesmärgiks on hinnata koera markeerimisvõimet. Ülesandeid võib olla mitu nii maal kui vees.

7.3.1.3. Ülesanded luuakse viisil, et need sarnaneksid võimalikult palju tõeliste jahiolukordadega.

Veealal võidakse kasutada peibutuskujusid jahiks sobival viisil. Töötamist (koera ja koerajuhi) võidakse planeerida ka paadist, eriti AVA- ja VÕI-klassis.

7.3.1.4. Katse alguses selgitatakse koerajuhile katse kulgu ning antakse vajalikud juhtnõupid katse sooritamiseks. Juhiseid võidakse anda ka kõikidele osalejatele tervituskõne käigus katsepaigas.

7.3.1.5. Kohtunik määratleb koerajuhi liikumisala ja ülesannete sooritamise järjekorra. Koer peab kogu katse vältel olema rihmata, juhul kui kohtunik ei otsusta teistmoodi. Koera juhtimiseks katse ajal soovitatakse kasutada vilet. Koera tohib kõikides ülesannetes saata selge käemärgiga.

7.3.1.6. Enne katse algust on soovituslik kasutada 'nullkoera' selleks, et kontrollida ülesannete taset ja lõhnastada ala. Kui katse sooritatakse *dummy*-dega, siis tuleb võtta arvesse, et äratoodavaid esemeid on koeral raskem haista.

7.3.2. Otsimine

7.3.2.1. Otsimisala peab olema selline, et koer ei näe maastikul töötades pidevalt koerajuhti. Otsimisala võib olla nii maa-alal, veealal või mõlemal, sõltudes võistlusklassist ja maastiku raskusest.

7.3.2.2. Saak paigutatakse otsingualale viisil, mis kindlustab, et sooritusjärjekorda ootav koer ei näeks täpset kukkumiskohta või otsinguala. Otsing võidakse kujundada ka liikuvaks.

7.3.2.3. Otsingu ajal võib lasta püssilaske.

7.3.2.4. VÕI-klassis võidakse koera testida ka tühjal otsingualal.

7.3.3. Juhitavus

7.3.3.1. Koera juhtimist võidakse katsetada maal, vees või mõlemas. Maastik peab olema selline, et koerajuhil oleks võimalus näha oma koera liikumist suuremal osal ajast. Juhtimiskaugused sõltuvad klassist ja maastiku raskusest ning ilmastikuoludest.

7.3.4. Markeerimisvõime

7.3.4.1. Koera markeerimisvõimet võidakse katsetada ühe või mitme visatud saagi äratoomisega nii maal kui vees. Ülesanne tuleb korraldada nii, et koeral oleks võimalus näha saaki viske ajal.

7.3.4.2. Koos saagi visetega tehakse püssilask. Selles ülesandes on soovitatav kasutada pardivilet eelnevalt viske sooritamisele. Laskja paigutatakse selliselt, et laskekaugused vastavad ligikaudsetele kukkumiskaugustele.

7.3.4.3. Ülesannete raskustaset tõstetakse AVA- ja VÕI-klassis, suurendades äratoomise kauguseid ja lisades visatavate saakide arvu.

7.3.5. Veetöö

7.3.5.1. Veeala tuleb valida selliselt, et see sarnaneks võimalikult palju reaalse jahimaastikuga. Maastiku raskusaste peab olema kooskõlas võistlusklassi nõuetega.

7.3.5.2. Katsemaastikku üritatakse valida selliselt, et koer peaks töötamise ajal osaliselt ujuma.

7.3.6. Ootamine

7.3.6.1. Retriiver peab kõikides olukordades püsima rahulikuna ja olema vaikne. Katsel on soovitatav luua vastavalt klassi raskusastmele olukordi, kus koer peab jälgima teise koera tööd.

7.3.7. Muud omadused

7.3.7.1. Retriiverid on koostööaltid ja iseloomult erinevate olukordadega kohanevad jahikoerad, kes suhtuvad võõrastesse inimestesse ja koertes sõbralikult ning kellel on tööle omased tunnused.

7.3.7.2. Kõrgemates võistlusklassides võivad koerad töötada samaaegselt, kui katse ülesanded seda võimaldavad. Koerte koos töötades tuleb ülesanded luua selliselt, et samaaegne töötamine ei häiriks koerte tööd ning ei paneks koeri ebavõrdsesse olukorda.

7.3.7.3. Ilmselgelt ara, ründava, häirivalt häälitseva või ülirutunud koera katse tuleb lugeda mittesooritatuks. See tähendab, et koer ei osale järgmistes katse etappides. Sotsiaalset käitumist järgitakse kogu katse vältel ning selle võib lugeda ka hiljem katse jooksul mittesooritatuks.

7.3.8. Jäljetöö

7.3.8.1. Jäljetöö planeeritakse ALG-klassis viimase katseosana neile koertele, kellel on võimalus ALG 1.-järgule ja kes ei ole varasemalt jäljetööd positiivselt sooritanud.

7.3.8.2. Lohistusjälje pikkus on umbes kakssada (200) meetrit ja see veetakse jäneselise või linnuga, arvestades maastiku loomulikke liikumisradasid. Jäljetöös tuleb kõikide koertega kasutada sama liiki saaki. Linnu puhul peab see liik olema olnud kasutusel katse varasemates osades.

7.3.8.3. Jälje vedamiseks kasutatud saagi asemel võib jätta jälje lõppu teise samast liigist saaklooma. Jälje vedaja lahkub jäljelt jälge segamata. Koerale ei näidata jälje algust, vaid ta saadetakse jäljele umbes kümne (10) meetri kauguselt otse jälje liikumissuunas. Koera võib juhtida jäljetööle.

7.3.8.4. Jälgede vaheline kaugus teineteisest on minimaalselt viiskümmend (50) meetrit ja kõrvuti asetsevad jäljed püütakse keerata vastassuundadesse. Avamaastik, harv alustaimestik ja tugev

tuul eeldavad jälgede vahelise distantsi suurendamist. Koerad peavad jälje vedamise ajal olema väljaspool nägemisulatust.

7.4. Katse hindamine

7.4.1. Üldine

7.4.1.1. Hindamise peamine eesmärk on hinnata retriiveri omadusi ja koolitustaset jahiolukorra laadsetes ülesannetes. Katsel antakse vaid järk ja koeri ei reastata paremusjärjekorda. Parim koer võidakse valida, kui katse korraldajad nii soovivad või kui katse olukord seda eeldab (näiteks meistrivõistlused).

7.4.1.2. Katset hinnates võetakse arvesse eri retriiveri tõugude tõuomast viisi töötada, seadmata tõuge omavahel ebavõrdsesse olukorda.

7.4.1.3. Kohtunik peab osasoorituste abil moodustama üldpildi koera omadustest, koolitustasemest ja kasutuskõlblikkusest jahikoerana. Hindamine tuleb kohandada vastavalt klassi taseme üldnõuetega.

7.4.1.4. Soorituste järel antakse koerale suuline hinnang, aga mitte lõplik järk.

7.4.1.5. ALG-klassis antakse hinnang enne jäljetööd. Kui koera sooritused selles faasis eeldavad esimest (1.) järku, siis antakse koerajuhile teada, et koer osaleb jäljetööl. Muul juhul antakse teada, et koer kas saab järgu kaks (2) või kolm (3) või sooritus diskvalifitseeritakse, mille puhul on tulemuseks null (0). Kui koerajuht katkestab katse olukorras, kus kohtuniku arvates oli koeral veel võimalus saada järk, siis märgitakse järgu kohale kriips (-). Kui kohtunik katkestab katse, siis märgitakse järgu kohale null (0).

7.4.2. Otsing

7.4.2.1. Otsimistööd hinnates peab pöörama tähelepanu haistmismeele kasutamisele, koera võimele leida saak ja kasutada ära tingimusi, iseseisvale tööle ja viisile, kuidas koera töötamine katab talle näidatud otsinguala. Ebatõhus või koerajuhist sõltuv otsimine viivad järgu alandamiseni.

7.4.3. Juhitavus

7.4.3.1. Retriiveri juhitavus ja koostöö koerajuhiga täiendavad tema muid jahiomadusi. Retriiver peab olema valmis täitma koerajuhi käske ja juhtnõore äratoomiste ajal ka siis, kui ta ei ole näinud saagi kukkumist. Koer peaks olema vaoshoitud ja võimalikult väheste käskudega juhitav koerajuhi näidatud kohta.

7.4.3.2. Nõrk juhitavus tingib järgu alandamise. Hindamisel peab eriti tähelepanu pöörama koera innukale edasimineku ja ülesande kiirele sooritamisele. Kui katse sisaldab suunamist nii maal kui vees, siis peetakse raskemat ülesannet hindamisel olulisemaks. Suunamise vahemaad peavad olema mõistlikud, nii et koera ja koerajuhi vahel on võimalik säilitada kontakt. Raskust võib lisada maastikuvalikuga.

7.4.4. Markeerimisvõime

8.4.4.1. Koer peab jätma meelde ühe või enama saagi kukkumiskohad ja sooritama ülesande iseseisvalt. Kohtuniku loal koerajuhi poolt koerale antud väike tugi ei mõjuta järgu tulemust.

7.4.5. Reageerimine püssilasule

7.4.5.1. Koer peab püssilasu ajal olema tähelepanelik. Püssilasu kartlikkus või nõrk kontrollitavus laskude ajal annavad kohtunikule õiguse katse katkestada.

7.4.5.2. Hinnates erinevaid võistlusklasse järgitakse järgmiseid tõlgendusi:

- ALG-klassis viib koera loata kohalt lahkumine või kohe pärast püssilasku kohalt lahkumine järgu alandamiseni. Juhul, kui koera ei saada koheselt peatuma või tagasi tulema, siis katse katkestatakse. Korduvad loata kohalt lahkumised viivad katse katkestamiseni.
- AVA- ja VÕI-klassis viib loata kohalt lahkumine katse katkestamiseni.

7.4.6. Saagi käsitlemine

7.4.6.1. Saagi rikkumine, pidev maha pillamine, saagi peal püherdamine, saagi peitmine, äratoomiste pooleli jätmine ja äratoomisest keeldumine viivad katse katkestamiseni, sõltumata

võistlusklassist. Retriiver peab tooma saagi koerajuhile pehme haardega saaki kahjustamata ja loovutama selle meeleldi.

7.4.6.2. Hinnates erinevaid võistlusklasse järgitakse järgmiseid tõlgendusi:

- ALG-klassis viib korduv saagi maha pillamine järgu alandamiseni ja äärmistel juhtudel loetakse saagi käsitlemine mittesooritatuks ja katse katkestatakse. Korra esinev saagi vahetamine ei mõjuta ilmtingimata järku, kuid mitmed saagi vahetamised annavad alust lugeda saagi käsitlemise mittesooritatuks, mis viib katse katkestamiseni;
- AVA-klassis loetakse korduva saagi maha pillamisel saagi käsitlemine mittesooritatuks ja katse katkestatakse. Saagi vahetamine alandab järku, mitmed vahetamised viivad saagi käsitlemise osasoorituse hülgamiseni ja katse katkestamiseni;
- VÕI-klassis viivad korduvad hooletud saagi loovutused järgu alandamiseni ja äärmistel juhtudel viivad saagi käsitlemise osasoorituse hülgamiseni ja katse katkestamiseni. Saagi vahetamine või korduv maha pillamine viivad katse katkestamiseni.

7.4.7. Veetöö

7.4.7.1. Katse katkestatakse, kui koer keeldub vette minemast või teda peab korduvalt julgustama. Aeglane või ebatõhus veetöö viivad järgu alandamiseni.

7.4.8. Jäljetöö

7.4.8.1. Kui koer ei lähe iseseisvalt saagini, siis loetakse katse mittesooritatuks.

7.4.8.2. Kui koer keeldub äratoomisest, siis tuleb jäljetöö asemel märkida saagi käsitlemine mittesooritatuks ja katse katkestada.

7.4.8.3. Kui koer tuleb tagasi katsepaika saagita, siis võidakse teda kohtuniku loal veel kord saagile järele saata.

7.4.9. Ootamine

7.4.9.1. Liikumisel järgneb retriever koerajuhile vahetus läheduses, on vaikne ja püsib paigal ilma, et koerajuht peaks talle tähelepanu pöörama. Koera halb järgnemine või halb ootetöö viivad järgu alandamiseni. Häiriv haukumine või vingumine viib kõikides klassides järgu alandamiseni.

7.4.10. Muud omadused

7.4.10.1. Agressiivne või kartlik ja arg käitumine viivad alati katse katkestamiseni.

7.4.11. Üldmulje

7.4.11.1. Üldmulje puhul hinnatakse koera sobivust ja kasutuskõlblikkust jahikoerana. Hindamisel tuleb arvestada kõiki koera sooritusi. Üldmuljes peab välja tooma lisaks positiivsetele seikadele ka järgu alandamise ja katse katkestamiseni viinud põhjused.

7.4.11.2. Üldmuljesse tuleb kirja panna kõik katse ajal ilmnunud eripärad, nagu eriliselt hea või halb ninatöö. Kirjutatud tekst peab olema vastavuses teiste hinnatavate osade tekstiga ja jagatud järguga.

8. RETRIIVERITE *WORKING TEST*'I KORRALDAMISE, SOORITAMISE JA HINDAMISE JUHEND

8.1. Üldine

8.1.1. Koerte töö- ja jahiomaduste hindamine retrieverite *Working Test*'i abil eeldab väljakutselt ja raskusastmelt võimalikult sarnaste katsetingimuste loomist kõigile sama klassi koertele. Katsel ei järgita skeemilaadset sooritusjärjekorda, vaid katsekorraldus vaheldub vastavalt katsemaastikule ja kujuteldavale jahiolukorrale. Ülesanded ei pea olema kõigile osalejatele samad.

8.1.2. Koerte osalemisjärjekord määratakse loosiga.

8.2. Katse korraldamine

8.2.1. Kohtunikku kutsudes tuleb arvestada katsele algselt planeeritud koerte arvuga. Juhiseks tuleks võtta, et üks kohtunik võib katsel hinnata kuni kahtkümmet viit (25) koera.

8.2.2. Katsekorraldaja nimetab katse peakohtuniku. Kohtunikud kutsutakse alati kirjalikult ja kohtunikele teatatakse katsel osalevate koerte arv kohe pärast registreerimisaja lõppu.

Katsepaigas peab olema toimkonnaliige, kes vastutab katse sujumise eest.

8.2.3. Katsele tuleb varuda SERTi rosetid.

8.3. Koerajuht

8.3.1. Koerajuht peab järgima kohtunike ja toimkonna juhiseid.

8.3.2. Koerad on hindamise ajal rihmata, kui kohtunik ei ole öelnud teisiti. Koera saab saata selge käemärgiga. Koera suunamisel soovitatakse kasutada vilet.

8.3.3. Kaelarihma või muu varustuse kasutamine katse ajal on keelatud. Koerajuht ei saa soorituste ajal kasutada abivahendeid, mida võidakse pidada sundivaks. Koera ei või katsepaigas ja katse ajal karistada.

8.4. Katse sooritamine

8.4.1. *Working Test* koosneb vähemalt neljas (4) erinevas katsepaigas läbiviidavast katseosast. Ülesanded luuakse nii, et need sarnaneksid võimalikult palju tõeliste jahiolukordadega. Koerale tuleb vastavalt võimalustele luua ülesandeid, kus on võimalik hinnata ootamist, ajurivis liikumist koos teiste koertega (*walking-up*) ja võimalusel veetööd.

8.4.2. Koerale tuleb anda võimalus näidata markeerimisvõimet ja rakendada loomulikke retriiveri omadusi. *Dummy*'sid ei tohi asetada viisil, et koer peaks üht *dummy*'t tuues mööduma teisest *dummy*'st põhjendamatult lähedalt. Äratoomiste kaugused võiksid olla maksimaalselt kuni sada viiskümmend (150) meetrit.

8.4.3. Markeerimisülesanded tuleb luua selliselt, et koeral oleks hea võimalus markeerida kukkumised. Viskega koos tehakse püssilask. Laskja paigutatakse nii, et laskmiskaugused vastavaksid tõelistele kukkumiskaugustele. Laskmisel kasutatakse jahipüssi, stardipüstolit või *dummy launcher*'it. Visked tuleb teha kõigile koertele vastavalt ülesandele sama värvi ja sama kaaluga *dummy*'dega.

8.4.4. Otsimistöö ülesanded tehakse viisil, et koerajuhile näidataks otsinguala piirkonda. *Dummy*'de asukohti võidakse vahetada nii, et tingimused oleksid koertele võimalikult sarnased. Suured otsingualad ei kuulu selle katsetüübi juurde. Otsingutöö võidakse ühendada suunamistöoga, kus koer suunatakse näidatud alale otsima.

8.4.5. Juhtimistöös öeldakse koerajuhile *dummy*'de asukohad. Maastik ja veeala peavad olema sellised, et koerajuhil oleks võimalik koer enamiku ajast jälgida. Suunamiskaugused sõltuvad võistlusklassist ja maastiku raskusastmest ning ilmastikuoludest.

8.4.6. Kui koerajuht kutsub keset ülesannet koera tagasi kõrvale, viib see AVA- ja VÕI-klassis ülesande katkestamiseni. ALG-klassis koera kõrvale kutsumine ülesande keskel viib maksimumpunktide poolitamiseni.

8.4.7. *Dummy*'d peavad olema kangast, umbes viisaada (500) grammi kaaluvad ja värvuselt soovitatavalt rohelised.

8.5. Katse hindamine

8.5.1. Retriiver peab järgnema koerajuhile kõrval kõndides, ta peab olema vaikne ja püsima paigal ilma, et koerajuht peaks talle tähelepanu pöörama.

8.5.2. Retriiver peab tegema head otsingutööd, olema omaalgatuslik, kasutama hästi haistmismeelt ja olema hea dummyleidmise oskusega. Ta ei tohi vältida maastikku, looduslikke või tehisklikke takistusi ja ta peab minema vette julgustuseta.

8.5.3. Retriiver peab tähelepanelikult jälgima püssilaskude suunda, jätma meelde kukkumiskohad ja olema hea markeerimisvõimega. Otsejooneline, iseseisev edasi liikumine kukkumiskohale ja kiire *dummy* leidmine on märgid suurepärasest markeerimisvõimest.

8.5.4. Kui koer saadetakse tooma *dummy*'t, mille kukkumist tal ei olnud võimalik näha, peab ta täitma käske ja tegema koerajuhiga head koostööd.

8.5.5. Olles leidnud *dummy*, peab koer selle kiirelt ja omaalgatuslikult haarama. Koer peab kandma *dummy*'t pehme ja tasakaaluka haardega, tooma ära otsejoones ja loovutama *dummy* hoolikalt koerajuhile. Haarde parandamist ei loeta veaks.

8.5.6. Üldiselt vajavad parimad koerad vähe juhendamist ja suudavad ka raskemad ülesanded panna näima lihtsatena.

8.5.7. Kui koer teeb katse katkestamist põhjustava vea, siis peab kohtunik teavitama sellest koerajuhti. Pärast seda ei saa koer enam ülesannetega jätkata ning katse katkestatakse. Kui koer saab ülesande eest null (0) punkti, siis saab ta katsega jätkata, kui kohtunik pole otsustanud teisiti.